

Název lekce: Ovoce a zelenina

Autor: Blanka Barvíková, ZŠ Janovice

Vyučovací předmět	Prvouka
Cíle lekce – tematické / obsahové	Důležitost ovoce a zeleniny ve stravě; odkud ovoce a zelenina, co jíme, pochází.
Cíle lekce - badatelské	Práce ve skupině, dlouhodobé systematické zaznamenávání, tvorba otázek a hypotéz, práce se získanými daty
Testováno na	3. třída
Potřebný čas	3 vyučovací hodiny v rozmezí 2 týdnů
Potřebný prostor a pomůcky	Třída; nějaká zelenina a ovoce

1.vyučovací hodina

Motivace

Čas: 10 minut

Vezměte do třídy nějakou zeleninu a ovoce. Povídejte si s žáky o významu těchto potravin pro zdraví. O tom, kolik a jaké ovoce a zeleninu jedí. Vědí to? Pojďme to prozkoumat podrobněji. Žáci se rozdělí do skupin po 4. Každá skupina si vytvoří tabulku, kde budou jména žáků a dny v týdnu.

	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
Žák 1					
Žák 2					
Žák 3					
Žák 4					

Žáci do tabulky každý den po dobu jednoho týdne zapisují jaké ovoce a zeleninu jedli a odkud pocházela (ze zahrádky od babičky, z obchodu – dovezeno ze Španělska, vyrobeno v ČR..).

2.vyučovací hodina

Kladení otázek

Čas: 10 minut

Žáci si prohlížejí tabulku jiné skupiny. Motivujte je k tvorbě otázek. Každá skupina vymyslí alespoň jednu otázku začínající na různá tázací zájmena – co, jak, kde, kdy, kolik, za jak dlouho, odkud.

Příklady otázek: Kdy se hruška objevila poprvé v ČR? Kdy (který den) se snědlo nejvíc ovoce? Co se jí nejčastěji? Kolik ovoce a zeleniny jsme snědli dohromady? Kdo snědl nejvíce ovoce a zeleniny? Snědli víc ovoce a zeleniny kluci nebo holky?

Výběr výzkumné otázky

Čas: 15 minut

Na tabuli udělejte tabulku se jmény skupin a tázacími zájmeny.

	kolik	jak	kde	odkud
Skupina 1				
Skupina 2				
Skupina 3				

Každá skupina na tabuli doplní své otázky ke všem tázacím zájmenům. Mohou si je nejdříve napsat na vystřižené tvary ovoce a zeleniny a u tabule jen otázky přečíst a např. magnetem připevnit na správné místo v tabulce. Každá skupina si teď vylosuje jedno tázací zájmeno, žáci ve skupině si přečtou otázky, co k němu vznikly a vyberou takovou otázku, na kterou budou moci najít odpověď za 15 minut (například v tabulce spolužáků, v jiném zdroji informací nebo experimentem).

Např.: Kdy (který den) se snědlo nejvíc ovoce? Co se jí nejčastěji? Kolik ovoce a zeleniny jsme snědli dohromady? Kdo snědl nejvíce ovoce a zeleniny? Snědli víc ovoce a zeleniny kluci nebo holky? Odkud nejčastěji pochází ovoce/zelenina, kterou jíme?

Formulace hypotézy

Čas: 5 minut

Žáci ve skupinách formulují hypotézu na svou vybranou otázku.

Např.: Myslíme si, že nejvíce ovoce sníme v sobotu, protože to jsme doma a máme na to čas.

Myslíme si, že nejvíce ovoce a zeleniny snědla Kačka, protože její rodiče hodně sportují a jedí zdravě. Ovoce, které jíme, je nejčastěji ze zahrádky od babičky.

Plánování, příprava a provedení pokusu či měření

Čas: 15 minut

Povzbuďte žáky k vymyšlení kroků, které musí učinit, aby jednoznačně potvrdili či vyvrátili svou hypotézu. Žáci ověřují své hypotézy na základě systematického záznamu v tabulce svých spolužáků, v jiném zdroji informací či pokusem. Pokud k bádání některá skupina potřebuje další informace či více času, lze práci dokončit ve volném čase či doma.

3.vyučovací hodina

Formulace závěrů a návrat k hypotéze

Čas: 10 minut

Žáci formulují závěr svého výzkumu jako odpověď na výzkumnou otázku. Vrací se k hypotéze.

Např.: Hypotéza „Ovoce, které jíme, je nejčastěji ze zahrádky od babičky.“ se nám nepotvrdila, protože většina ovoce, které jíme je koupena v obchodě a dovezena z dalekých zemí.

Přemýšlení o tématu a hledání souvislostí

Čas: 10 minut

Bavte se s žáky o důležitosti pravidelné konzumace ovoce a zeleniny. Ideální by bylo mít stravu různorodou, nejíst pořád jen 1 druh ovoce a pokud si můžeme vybrat, pro životní prostředí by bylo vhodné volit spíše potraviny lokální (ovoce a zeleninu ze zahrádky) nebo produkty z ČR než ze vzdálených zemí. Zkuste si s dětmi představit cestu rajčete ze Španělska či manga z Asie, nechte děti uvědomit si, že je lepší si dát rajče od českého zemědělce a mango vyměnit za českou švestku.

Prezentace

Čas: 20 minut

Žáci tvoří ve skupinách plakáty na vybraná témata např.: cesta ovoce ze vzdálené země, jaké ovoce jíme a odkud pochází?, Kolik ovoce a zeleniny jsme snědli dohromady za týden? - jíme dost ovoce a zeleniny? Snědli víc ovoce a zeleniny kluci nebo holky?

Kladení nových otázek

Čas: 5 minut

Žáci vymýšlí, které otázky je ještě k tématu napadají, co by chtěli dál zkoumat.

Akce

Čas: dle potřeby

Vytvořené plakáty o následující přestávce vystavíme na chodbě školy nebo ve školní jídelně, aby se o našem výzkumu mohli informovat i další žáci školy.

Pokud chcete o důležitosti původu ovoce a zeleniny informovat i veřejnost, doporučujeme uspořádat školní zahradní slavnost pro žáky a rodiče, kde bude jako občerstvení podáváno ovoce a zelenina od lokálních farmářů. Napište k pokrmům lákavé popisky upozorňující na výhody lokálních potravin a mluve o problematice s vašimi hosty.

Po měsíci nebo dvou udělejte ve třídě nový průzkum o tom, kolik a jaké ovoce a zeleninu žáci jedí.

	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
Žák 1					
Žák 2					
Žák 3					
Žák 4					

Žáci do tabulky každý den po dobu jednoho týdne zapisují jaké ovoce a zeleninu jedli a odkud pocházela (ze zahrádky od babičky, z obchodu – dovezeno ze Španělska, vyrobeno v ČR..).

Vyhodnoťte, zda žáci nyní používají více lokálních potravin.